

Torna'm l'alegria de la teva salvació

Per poder donar misericòrdia, necessitem rebre-la de Déu: mostrar-li les nostres ferides, deixar-nos curar, deixar-nos estimar. En un món «sovint dur amb el pecador i indulgent amb el pecat», el salm miserere — tingues misericòrdia de mi— és la gran oració del perdó que allibera l'ànima, que ens torna l'alegria de ser a la casa del Pare.

31/01/2018

Miserere mei, Deus, secundum misericordiam tuam –«tingues misericòrdia de mi, Déu meu, segons la teva bondat» (Sl 51 [50], 3). Des de fa tres mil·lennis, el salm *miserere* ha alimentat l'oració de cada generació del poble de Déu. Els *Laudes* de la Litúrgia de les hores el recullen setmanalment, els divendres. Sant Josepmaria, i els seus successors, el resen cada nit,^[1] expressant amb el cos el tenor de les paraules que formen aquest «*Magnificat* de la misericòrdia», com l'ha anomenat recentment el Papa: «el *Magnificat* d'un cor contrit i humiliat que, en el seu pecat, té la grandesa de confessar al Déu fidel que és més gran que el pecat».^[2]

El salm *miserere* ens submergeix en «la més profunda meditació sobre la culpa i la gràcia».^[3] La tradició d'Israel el posa als llavis de David, quan el profeta Natan li va retreure, de part de Déu, l'adulteri amb

Betsabé i l'assassinat d'Uries.[4] El profeta no va retreure directament al rei el seu pecat: es va servir d'una paràbola,[5] perquè fos el mateix David que l'arribés a reconèixer. *Peccavi Domino*, «vaig pecar contra el Senyor» (2 S 12,13): el *miserere* — tingues misericòrdia, *misericordia'm* — que surt del cor de David expressa també la seva desolació interior, i la consciència del dolor que ha sembrat al seu voltant. La percepció de l'abast del seu pecat —Déu, els altres, ell mateix— el porta a buscar el seu refugi i la seva curació en el Senyor, l'únic que pot arreglar les coses: «en presència seva tranquil·litzarem el nostre cor, encara que el cor ens retregui alguna cosa, perquè Déu és més gran que el nostre cor i ho coneix tot» (1 Jn 3,20).

Perquè no saben el que fan

Del pecat veiem, sobretot, en un primer moment, l'alliberament que

sembla prometre: emancipar-se de Déu, per ser veritablement nosaltres mateixos. Però l'alliberament aparent —miratge— es converteix molt poc després en una càrrega pesada. L'home fort i autònom, que creia que podia silenciar la seva consciència, arriba tard o d'hora a un moment en què es desarma: l'ànima no pot més; «no en té prou amb les explicacions habituals, no la satisfan les mentides dels falsos profetes».[6] És l'inici de la conversió, o d'una de les «successives conversions» de la nostra vida, «que encara són més importants, i més difícils».[7]

El procés no és sempre tan ràpid com en la història del rei David. La ceguesa que precedeix i acompanya el pecat, i que creix amb el pecat mateix, es pot prolongar després; ens enganyem amb justificacions, ens diem que la cosa no té tanta entitat... És una situació que també ens trobem amb freqüència al nostre

voltant, «en un món sovint dur amb el pecador i indulgent amb el pecat»: [8] dur amb el pecador, perquè en la seva conducta es percep clarament com n'és de corrosiu el pecat; però indulgent amb el pecat, perquè reconèixer-lo com a tal significaria prohibir-se certes «llibertats». Tots estem exposats a aquest risc: veure la part dolenta del pecat en els altres, sense condemnar el pecat en nosaltres mateixos. Llavors no només ens falta misericòrdia: també ens fem incapaços de rebre-la.

L'ofuscació del pecat i de la tebiesa té quelcom d'autoengany, de ceguesa volguda —volem *no veure*-hi, fem com que no hi veiem—, i per això requereix el perdó de Déu. Jesús veu així el pecat quan diu des de la creu: «Pare, perdona'ls, que no saben el que fan» (Lc 23,34). Perdríem la profunditat d'aquesta paraula del Senyor si la veiéssim com una mera disculpa amable, que oculta el pecat.

Quan ens allunyem de Déu, *sabem i no sabem* el que fem. Ens adonem que no obrem bé, però oblidem que per allà no anem enlloc. El Senyor s'apiada de totes dues coses, i també de la profunda tristesa en la qual ens quedem després. Sant Pere sabia i no sabia el que feia quan negava l'amic. Després «va plorar amargament» (Mt 26,75), i les llàgrimes li van donar una mirada més neta, i més lúcida.

«La misericòrdia de Crist no és una gràcia barata; no implica trivialitzar el mal. Crist porta al seu cos i ànima tot el pes del mal, tota la seva força destructora. Crema i transforma el mal en el patiment, en el foc del seu amor dolgut».[9] La seva paraula de perdó des de la creu —«no saben el que fan»— deixa entreveure el seu projecte misericordiós: que tornem a la casa del Pare. Per això també des de la creu ens confia a la protecció de la seva Mare.

La nostàlgia de la casa del Pare

«La vida humana és, en certa manera, un retorn constant a la casa del nostre Pare».[10] La conversió, i les conversions, comencen i recomencen amb la constatació que ens hem quedat d'alguna manera sense llar. El fill pròdig sent la «nostàlgia pel pa acabat d'enfornar que els treballadors de casa seva, la casa del seu pare, mengen per esmorzar. La nostàlgia és un sentiment poderós. Té a veure amb la misericòrdia, perquè ens eixampla l'ànima (...). En aquest horitzó ampli de la nostàlgia, aquest jove —diu l'Evangeli— va entrar en si mateix i es va sentir miserable. I cadascú de nosaltres pot buscar o deixar-se portar fins a aquest punt, en què se sent més miserable. Cadascú de nosaltres té el seu secret de misèria dins... Fa falta demanar la gràcia de trobar-lo».[11]

Fora de la casa del pare —reflexiona el fill pròdig— és en realitat fora de casa seva. La redescobreix: el lloc que creia que era un obstacle per a la seva realització personal es revela com la llar que no hauria d'haver abandonat mai. També els qui són dins de la casa del pare poden estar amb el cor fora. Això és el que passa amb el germà gran de la paràbola: tot i que no se n'havia anat, el seu cor era lluny. Per a ell regeixen també aquestes paraules del profeta Isaïes, a les quals Jesús farà referència en la seva predicació: «Aquest poble (...) m'honora amb els llavis, però el seu cor es manté lluny de mi» (Is 29,13).

[12] El germà gran «no diu mai “pare”, no diu mai “germà”; pensa només en si mateix, fa ostentació d'haver estat sempre al costat del pare i d'haver-lo servit (...) Pobre pare! Un fill havia marxat, i l'altre no havia sigut mai veritablement proper. El patiment del pare és com el patiment de Déu, el patiment de

Jesús quan nosaltres ens allunyem o perquè marxem lluny o perquè som a prop sense ser propers».[13] Hi haurà moments de la nostra vida en què, tot i que potser no ens hem allunyat com el fill petit, percebrem més fortament fins a quin punt som com el fill gran. Són moments en què Déu ens proporciona més llum: ens estima més a prop del seu cor. Són moments de nova conversió.

En la conversa entre el germà gran i el pare,[14] salta a la vista, davant la tendresa del cor del pare, la duresa del cor del fill: la seva resposta amarga deixa endevinar com havia perdut l'alegria d'estar a la casa del seu pare. Per això mateix havia perdut la capacitat d'alegrar-se amb ell i el seu germà. Per a l'un i l'altre només tenia retrets: només en veia els errors. «Quan la vida interior es tanca en els propis interessos, ja no hi ha espai per als altres (...), ja no s'hi escolta la veu de Déu, ja no s'hi

gaudeix la dolça alegria del seu amor, ja no hi batega l'entusiasme per fer el bé. Els creients també corren aquest risc, cert i permanent».[15]

El pare se sorprèn també davant d'aquesta duresa, i intenta estovar el cor d'aquell fill que, tot i que havia estat amb ell, sospirava —potser sense ser-ne ell mateix molt conscient— per l'egoisme esbojarrat del germà petit; el seu era un egoisme més «raonable», més subtil, i potser més perillós. El pare intenta donar-li explicacions: «calia celebrar-ho i alegrar-se'n, perquè aquest germà teu estava mort i ha tornat a la vida» (*Lc 15,32*). Amb fortalesa de pare i tendresa de mare, li renya, com dient-li: Fill meu, te n'hauries d'alegrar: què et passa al cor? «També ell necessita descobrir la misericòrdia del pare»:[16] té la necessitat de descobrir aquesta

nostàlgia de la casa del Pare, aquest dolor suau que ens fa tornar.

Torna'm el goig de la teva salvació

Tibi, tibi soli peccavi et malum coram te feci, –«Contra tu, contra tu sol he pecat, he fet el que és dolent als teus ulls» (Sl 51 [50], 6). L'Esperit Sant, que «convencerà el món sobre el pecat»,^[17] és qui ens fa veure que aquesta nostàlgia, aquest malestar, no és només un desequilibri interior; té l'origen més profund en una relació ferida: ens hem allunyat de Déu; l'hem deixat sol, i *ens hem deixat sols*. «*In multa defluximus*»,^[18] escriu sant Agustí: quan ens apartem de Déu, ens dispersem en moltes coses, i la nostra casa es queda deserta.^[19] L'Esperit Sant és qui ens mou a tornar a Déu, que és l'únic que pot perdonar els pecats.^[20] De la mateixa manera que aletejava sobre les aigües des de l'inici de la creació,^[21] aleteja ara

sobre les ànimes. Ell va moure la dona pecadora a apropar-se, sense paraules, a Jesús; i la misericòrdia de Déu la va acollir sense que els comensals entenguessin el perquè de les llàgrimes, el perfum, els cabells: [22] Jesús, radiant, va dir d'ella que se li havia perdonat molt perquè havia estimat molt.[23]

La nostàlgia de la casa del Pare és nostàlgia de proximitat, de misericòrdia divina; necessitat de tornar a posar «el cor en carn viva, humanament i divinament impregnat d'un amor ferm, sacrificat, generós».[24] Si ens apropem, com el fill petit, fins a la falda del Pare, allà comprenem que la medicina per a les nostres ferides és Ell mateix, Déu mateix. Entra llavors en escena un «tercer fill»: Jesús, que ens renta els peus, Jesús, que s'ha fet serf per nosaltres. Ell «que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva

igualtat amb Déu, sinó que es va fer no res: prengué la condició d'esclau» (*Fil* 2,6-7). Aquest fill-serf és Jesús! És l'extensió dels braços i del cor del Pare: Ell ha acollit el pròdig i n'ha rentat els peus bruts; Ell ha preparat el banquet per a la festa del perdó». [25]

Cor mundum crea in me, Deus —«Déu meu, crea en mi un cor ben pur» (*Sl* 50 [51], 12). El salm torna una vegada i una altra sobre la puresa del cor.

[26] No és qüestió de narcisisme, ni d'escrúpol, perquè «el cristià no és un maníac col·leccionista d'un full de serveis immaculat». [27] És qüestió d'amor: el pecador penedit està disposat a fer el que sigui necessari per curar el seu cor, per recuperar l'alegria de viure amb Déu. *Redde mihi laetitiam salutaris tui* —«torna'm el goig de la teva salvació» (*Sl* 51 [50], 14): quan les coses es veuen així, la confessió no és una qüestió freda, com una espècie

de tràmit administratiu. «Ens pot fer bé preguntar-nos: Després de confessar-me, ho festejo? O passo ràpid a una altra cosa, com quan després d'anar al metge, un veu que les anàlisis no estan tan malament i les posa al sobre i passa a una altra cosa?». [28]

Qui festeja, aprecia: agraeix el perdó. I veu llavors la penitència com quelcom més que una mera diligència per restablir la justícia: la penitència és una exigència del cor, que experimenta la necessitat de donar suport a les seves paraules — vaig pecar, Senyor, vaig pecar— amb la vida. Per això, sant Josepmaria aconsellava a tothom tenir «esperit de penitència». [29] «Un cor contrit i humiliat» (*Sl* 51 [50],19) comprèn que és necessari un camí de retorn, de reconciliació, que no es fa de la nit al dia. Com que és l'amor el que s'ha de recompondre, per adquirir una nova maduresa, és ell mateix el remei:

«amor amb amor es paga».[30] La penitència, doncs, és l'afecte que porta a voler patir —alegres, sense donar-nos importància, sense «coses estranyes»—[31] per tot el que hem fet patir Déu i els altres. Aquest és el sentit d'una de les maneres que el ritual proposa al sacerdot per acomiadar-se del penitent després de l'absolució; el confessor ens diu: «que el bé que facis i el mal que puguis patir et serveixin com a remei dels teus pecats».[32] A més, «què poca cosa és una vida per a reparar!».[33] La vida sencera és alegre contrició: amb un dolor confiat —sense angoixes, sense escrúpols— perquè *cor contritum et humiliatum, Deus, non despicias* (Sl 51 [50],19) —«un cor contrit i humiliat, Déu meu, no el menysprees».

Text: Carles Ayxelà

Fotos: Santi González-Barros

[1] Cf. A. Vázquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei*, volum III, Rialp, Madrid 2003, p. 395.

[2] Francesc, 1a meditació en el Jubileu dels sacerdots, 2-VI-2016.

[3] Sant Joan Pau II, Audiència, 24-X-2001.

[4] Cf. 2 S 11, 2 s.

[5] Cf. 2 S 12, 2-4.

[6] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, 260.

[7] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, 57.

[8] Francesc, Homilia, 24-XII-2015.

[9] Card. Joseph Ratzinger, Homilia, *Missa pro eligendo pontifice*, 18-IV-2005.

[10] *És Crist que passa*, 64.

[11] Francesc, 1a meditació en el Jubileu dels sacerdots, 2-VI-2016.

[12] Cf. *Mt* 15,8.

[13] Francesc, Audiència, 11-V-2016.

[14] Cf. *Lc* 15,28-32.

[15] Francesc, Ex. Ap. *Evangelii gaudium* (24-XI-2013), 2.

[16] Francesc, Audiència, 11-V-2016.

[17] Cf. *Jn* 16,8. Així tradueix sant Joan Pau II aquestes paraules de l'oració sacerdotal de Jesús, sobre les quals va meditar profundament en l'encíclica *Dominum et vivificantem* (18-V-1986), 27-48.

[18] Sant Agustí, *Confessions* X.29.40.

[19] Cf. *Mt* 23,38.

[20] Cf. *Lc* 7,48.

[21] Cf. *Gen* 1,2.

[22] Cf. *Lc* 7,36-50.

[23] Cf. *Lc* 7,47.

[24] *Amics de Déu*, 232.

[25] Francesc, Angelus, 6-III-2016.

[26] Cf. *Sl* 50 (51), 4, 9, 11, 12, 19.

[27] *És Crist que passa*, 75.

[28] Francesc, Homilia, 24-III-2016.

[29] Cf. Sant Josepmaria, *Forja*, 784; *Amics de Déu*, 138-140, sobre l'esperit de penitència, i les seves diverses manifestacions.

[30] *Forja*, 442.

[31] *Forja*, 60.

[32] *Ritual de la Penitència*, 104.

[33] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, VIII estació.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/tornam-
lalegria-de-la-teva-salvacio/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/tornam-lalegria-de-la-teva-salvacio/) (06/08/2025)